

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
t.a.v. Staatssecretaris S. van Veldhoven – Van der Meer
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Datum	30-5-2018
Plaats	Rosmalen.
Onderwerp	inspraakreactie internetconsultatie Rgv en Rav

Excellentie,

Op 1 mei jl. heeft u een ontwerp voor een wijziging van de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv) en de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) ter consultatie gelegd. Deze wijzigingen hebben grote nadelige gevolgen voor onze varkenshouderij. Toekomstige ontwikkelingen van onze varkenshouderij worden hierdoor onmogelijk gemaakt. Wij verzoeken u daarom om af te zien van uw voorgenomen wijzigingen van de Rgv en Rav en dienen daarvoor hierbij een inspraakreactie in.

Aanleiding wijzigingen

U bent voornemens om de emissiefactoren voor geur van alle gecombineerde luchtwassystemen (combi-luchtwassers) en één biologisch luchtwassysteem aan te passen. Al deze emissiefactoren worden fors verhoogd. De aanleiding hiervoor is voor u gelegen in recent uitgevoerd onderzoek door Wageningen Livestock Research naar de reductiepercentages van luchtwassers in de praktijk. Uit dat onderzoek zou blijken dat de geurreductie van combi-luchtwassers en de biologische luchtwasser met hoge reductiepercentages (>50%) veel lager is dan waar tot nu toe in de Rgv van wordt uitgegaan. Het reductieniveau zou vergelijkbaar zijn met de prestaties van enkelvoudige luchtwassers.

Daarom stelt u nu voor om voor de emissiefactoren voor geur van alle combi-luchtwassers en de biologische luchtwasser aan te sluiten op de reductiepercentages voor geur van de enkelvoudige luchtwassers die al in de Rgv zijn opgenomen. Dat betekent een forse verlaging van de reductiepercentages voor combi-luchtwassers en de biologische luchtwasser en dus een forse verhoging van de emissiefactoren.

Gevolgen wijzigingen

De gevolgen van de wijzigingen zijn voor onze varkenshouderij erg groot. Dat geldt niet voor de bestaande situatie, want zoals u in de toelichting op uw ontwerpwijziging aangeeft, mogen bestaande veehouderijen blijven handelen in overeenstemming met hun omgevingsvergunning milieu of hun melding Activiteitenbesluit. Maar als wij in de toekomst onze varkenshouderij willen veranderen en/of willen uitbreiden, worden wij wél geconfronteerd met de wijzigingen. Dan moet onze gehele varkenshouderij worden beoordeeld overeenkomstig de nieuwe geuremissiefactoren.

Dat betekent dat door de verhoging van de geuremissiefactoren de geurbelasting van onze varkenshouderij (op papier) ongeveer zal verdubbelen. De geurbelasting van onze varkenshouderij moet voldoen aan de geldende geurnormen uit de Wet geurhinder en veehouderij of het Activiteitenbesluit of de gemeentelijke geurverordening. Door de door u voorgestelde verhoging van

de geuremissiefactoren gaat dit waarschijnlijk ernstig knellen. Mogelijk overschrijdt de geurbelasting van onze varkenshouderij de geldende geurnorm in de huidige situatie al door de verhoging van de geuremissiefactoren, dus zonder dat er sprake is van een verandering of uitbreiding. Als wij dan een verandering en/of uitbreiding van onze varkenshouderij willen, moeten wij maatregelen treffen om ervoor te zorgen dat de bestaande situatie én de verandering en/of uitbreiding in het geheel aan de geurnorm voldoen.

Dat wordt een onmogelijke opgave. Immers zal de geurbelasting dan zo ver verlaagd moeten worden, dat dit onhaalbaar wordt. Dit kan om meerdere redenen onhaalbaar zijn. Er kunnen bijvoorbeeld geen toereikende – erkende – emissiereducerende maatregelen beschikbaar zijn om de geurbelasting zodanig te reduceren dat deze voldoet aan de geldende geurnorm. Of als die maatregelen wel beschikbaar zouden zijn of komen, dan zijn deze mogelijk financieel onhaalbaar in absolute en/of relatieve zin.

Als een verandering en/of uitbreiding van onze varkenshouderij inderdaad een onmogelijke opgave wordt, dan zal dat ook nog voor veel andere varkenshouderijen gelden. Op deze manier remt u innovatie en een verdere verduurzaming van de varkenshouderij, terwijl de Staat en provincies dat wel steeds meer wensen. Overigens zet de varkenshouderij zelf ook in op steeds verdergaande verduurzaming, maar door de door u voorgestelde wijziging van de emissiefactoren lijkt dat onmogelijk te worden. Deze wijziging zal voor veel varkenshouderijen dus een stop op hun bedrijf betekenen. Ontwikkeling en innovatie in de varkenshouderij komen nagenoeg stil te liggen. U bereikt op deze manier feitelijk dus een tegenovergesteld resultaat. Daar is niemand bij gebaat, ook de omgeving (omwonenden en milieu) niet.

De financiële gevolgen van de door u voorgestelde wijziging zijn voor ons bedrijf op dit moment niet te overzien. Als deze in de toekomst groot blijken, sluiten wij het niet uit om de Staat hiervoor aansprakelijk te stellen.

Kortom: de door u voorgestelde wijziging van de emissiefactoren heeft voor onze varkenshouderij grote nadelige gevolgen. U heeft bij uw voorstel deze nadelige gevolgen en onze belangen onvoldoende meegewogen. Daarbij willen wij benadrukken dat wij overlast naar onze omgeving zoveel mogelijk willen voorkomen – en dat is ook de reden dat wij hebben geïnvesteerd in dure luchtwassers – maar de door u voorgestelde verhoging van de emissiefactoren is niet gerechtvaardigd en daarom ook onevenredig. Dat lichten wij hierna verder toe.

Stimuleren combi-luchtwassers

Daarvoor willen wij er allereerst op wijzen dat uw overheid de varkenshouderij de afgelopen jaren juist steeds heeft gestimuleerd om te investeren in dure combi-luchtwassers. Uw overheid is daarvoor zelfs een speciaal programma gestart, namelijk het Programma Gecombineerde Luchtwassers (PGL). Doel van het PGL was het realiseren van een versnelde inzet van met name gecombineerde luchtwassers, die gericht zijn op een substantiële vermindering van de emissies van fijnstof, ammoniak en geur door de intensieve veehouderij. Het PGL bestond uit vijf doelen, waaronder de volgende:

- het ontwikkelen en toepasbaar maken van gecombineerde luchtwassers voor de praktijk;
- het opzetten van een investeringsregeling waarmee voor veehouders een prikkel ontstaat om een gecombineerde luchtwasser aan te schaffen;
- het verder ontwikkelen van de techniek van de gecombineerde luchtwasser met het oog op verlaging van de kosten, het verbeteren van de milieuprestatie, de controle op de werking en de handhaafbaarheid.

De toenmalige staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu was van mening dat het PGL succesvol is verlopen en daardoor wezenlijk bijdraagt aan de vermindering van de emissies van fijnstof, ammoniak en geur door de veehouderij.

Vaststellen emissiefactoren

In 2006 kwamen de eerste combi-luchtwassers in Nederland op de markt. Voor alle luchtwassers zijn de rendementen in de vorm van emissiefactoren in de Rgv en Rav opgenomen. Voordat een luchtwasser (of een ander huisvestingssysteem) in de regelgeving wordt opgenomen, moet de emissiereducerende werking van het systeem eerst worden aangetoond. De rendementen c.q. emissiefactoren zoals deze in de bijlage bij de Rgv (en Rav) zijn opgenomen, zijn bemeten en goedgekeurd overeenkomstig een door de overheid voorgeschreven protocol. De rendementen c.q. emissiefactoren zijn dus zorgvuldig vastgesteld.

Nu stelt u voor om deze rendementen vergaand te verlagen. Dat doet u op basis van een onderzoek dat is uitgevoerd naar de reductiepercentage van luchtwassersystemen. Bij dat onderzoek kunnen echter de nodige kanttekeningen worden gemaakt.

Kanttekeningen onderzoek

Bij het onderzoek van Wageningen Lifestock Research kunnen meerdere kanttekeningen worden gemaakt. Daarvoor wijzen wij ook op de Kamervragen (2018Z06929) die hierover zijn gesteld. Ondanks dat u deze Kamervragen nog niet heeft beantwoord, heeft u wel al een ontwerp voor een wijziging van de Rgv en Rav ter consultatie gelegd. Dat is naar onze mening prematuur en onzorgvuldig. Een wijziging met zó'n grote gevolgen voor de varkenshouderij moet zorgvuldig worden voorbereid. Daar is gelet op het gebrekkige onderzoek geen sprake van.

In het onderzoek zijn slechts 48 van de 2.400 bedrijven met een luchtwasser onderzocht. Van de 48 onderzochte bedrijven beschikten slechts 28 bedrijven over een combi-luchtwasser, terwijl er in Nederland ongeveer 1.200 combi-luchtwassers worden toegepast. Van die 28 onderzochte bedrijven met een combi-luchtwasser waren er 18 niet juist in werking. Er is dus maar een zeer beperkt aantal combi-luchtwassers onderzocht. Zo'n beperkt onderzoek kan niet als basis dienen voor zo'n ingrijpende wijzigingen in de emissiefactoren.

De luchtwassers die niet juist in werking waren, mogen niet meegenomen worden. Daar was namelijk geen sprake van een representatieve situatie. Van luchtwassers mag in algemene zin worden verwacht dat deze in overeenstemming met de leaflet en de regelgeving functioneren. Daar liggen, zoals wij hiervoor al hebben aangegeven, namelijk uitgebreide onderzoeken en metingen aan ten grondslag. Als een luchtwasser niet juist in werking is, is er dus geen representatieve situatie. En dat betekent dat de onderzoeksresultaten ook niet representatief zijn. Als een luchtwasser niet juist in werking is, kan immers ook niet worden vastgesteld of de luchtwasser wel of niet in staat is om de vastgestelde rendementen te behalen.

Een onderzoek bij slechts 28 bedrijven met een combi-luchtwasser – waarvan er dus maar 10 juist in werking waren – terwijl er in Nederland ongeveer 1.200 combi-luchtwassers worden toegepast, is bovendien zowel in absolute als in relatieve zin geen representatief onderzoek.

Ook om andere redenen is het onderzoek niet representatief en ondeugdelijk. In het onderzoek is namelijk bijvoorbeeld niet gemeten wat de geuremissie in de stal was. Daarnaast valt op dat alle onderzochte bedrijven in één provincie zijn gelegen. Verder is van belang dat er grote verschillen blijken te zijn tussen de Duitse en Nederlandse metingen, wat veel vraagtekens oproept over de betrouwbaarheid van metingen. Bovendien is ten onrechte geen correctie toegepast voor het niet

voldoen aan de voorwaarden voor het goed ingesteld en onderhouden zijn van de luchtwasser, mogelijk verkeerde uitslagen door extreme afwijkingen in de individuele resultaten, periode van meting in het jaar en periode van meting van een dag. De manier van onderzoeken wijkt daarmee vergaand af van de aanbevelingen in het eerste deel van het onderzoek en van het 'Protocol voor meting van geuremissie uit huisvestingssystemen in de veehouderij 2010' (rapport 491) van Wageningen Livestock Research. Dat betekent dus dat Wageningen in het onderzoek dat u ten grondslag legt aan uw voorstel om de emissiefactoren te wijzigen, is afgeweken van het eigen protocol voor het meten van de geuremissie! Het onderzoek is dan ook onzorgvuldig tot stand gekomen.

Conclusie

Het onderzoek dat u ten grondslag legt aan uw voorstel om de emissiefactoren in de Rgv en Rav te wijzigen, is dus uitermate onzorgvuldig tot stand gekomen en biedt daarom onvoldoende wetenschappelijk fundament voor een wijziging met zo'n grote nadelige gevolgen voor de varkenshouderij. U legt de onderzoeksresultaten dan ook ten onrechte ten grondslag aan uw voorstel om de emissiefactoren te wijzigen. Uw voorstel om de emissiefactoren te wijzigen is gelet hierop bovendien prematuur.

Op deze manier handelt u naar onze mening uitermate onzorgvuldig en ongemotiveerd en dat wordt nog eens versterkt doordat de nadelige gevolgen van uw voorstel voor ons onevenredig groot zijn. Terwijl uw overheid ons juist heeft gestimuleerd om te investeren in (combi-)luchtwassers, schuift u de nadelige gevolgen van de wijzigingen nu volledig op ons af.

Bovendien zijn wij van mening dat combi-luchtwassers, mits goed uitgevoerd en onderhouden, het rendement kunnen behalen wat ze moeten halen. Er zijn in de praktijk namelijk ook genoeg meetresultaten beschikbaar waaruit blijkt dat de rendementen wél worden gehaald. De oplossing ligt er dus in om ervoor te zorgen dat de rendementen worden gehaald, en uitdrukkelijk niet in het verhogen van de emissiefactoren.

Wij verzoeken u daarom om af te zien van het verhogen van de emissiefactoren en uw voorstel om de Rgv en Rav te wijzigen, in te trekken c.q. niet door te zetten.

Hoogachtend,

Naam bedrijf	I.M.H. en J.H.C van Dinther v.o.f
Contactpersoon	I.M.H van Dinther.
Adres	Grintweg 19
Postcode en woonplaats	5249 RK Rosmalen
Handtekening	